

IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI U KURIKULUMU SREDNJE ŠKOLE

mr. sc. Miljenko Zubčić
Tehnička škola za strojarstvo i brodogradnju Rijeka

Sažetak:

Kurikulumska struktura moderne srednje škole pruža noviju i bogatiju ponudu sadržaja i postupaka odgoja i obrazovanja. Školski rad ne ograničava se na rad na nastavnim satima, već uključuje izvannastavne aktivnosti kao jedan od komplementarnih oblika odgojno-obrazovnog rada koji dopunjuje i obogaćuje obveznu nastavu.

Školski kurikulum ima strukturu i procese u kojima se izgrađuje, primjenjuje i mijenja. On obuhvaća ukupni školski rad. Kurikulumska struktura škole pruža noviju, bogatiju ponudu sadržaja i postupaka odgoja i obrazovanja. Cilj je rada istražiti povezanost predmetnog kurikulumu i kurikulumu izvannastavnih aktivnosti. Istraživanje je provedeno u pet srednjih škola Primorsko-goranske županije. Analizom sadržaja predmetnih kurikulumu i sadržaja kurikulumu izvannastavnih aktivnosti utvrđene su sadržajne cjeline predmetnih kurikulumu i sadržajne cjeline različitih izvannastavnih aktivnosti. Njihova povezanost utvrđena je metodom komparacije. Podatci su obrađeni metodom univarijantne frekvencijske analize, metodom deskriptivne statistike.

Rezultati istraživanja pokazuju da postoji povezanost između sadržajnih cjelina predmetnog kurikulumu i sadržajnih cjelina različitih izvannastavnih aktivnosti. Intenzitet povezanosti se mijenja. Sadržaji obvezne nastave najbliži su sadržajima znanstvenih grupa, zatim tehničkih i sportskih i potom sadržajima kulturno-umjetničkih grupa i grupa koje rade kao ogranci izvanškolskih organizacija.

Ključne riječi: okvirni program, organizirane aktivnosti, slobodno vrijeme.

UVOD U PROBLEM ISTRAŽIVANJA

Nastavni je proces najorganiziraniji oblik odgoja i obrazovanja. Suvremena organizacija nastave ne može se ograničiti, iz više razloga, samo na rad u okviru obvezne nastave već mora uključiti i aktivnosti koje je dopunjuju. Uz obveznu nastavu, koja predstavlja okosnicu odgojno-obrazovnog procesa u školi, postoje komplementarni oblici rada koji je nadopunjuju. Neke aktivnosti iz obvezne nastave produžuju se u komplementarnim oblicima u kojima se kroz različite aktivnosti stječu iskustva koja dopunjuju i obogaćuju obveznu nastavu.

Živimo u vremenu svekolikih i brzih promjena. Nove zadaće izgradnje škole koja nudi suvremeni odgoj i obrazovanje imperativ su takva vremena (Jurčić, 2012). Određenje kurikulumu temelji se na različitim pedagoškim promišljanjima i vrijednosnim orijentacijama. U Europi se intenzivnije počinju proučavati strukture i opće strategije izgradnje kurikulumu od osamdesetih godina 20. stoljeća, a u nas postaje središnje mjesto promišljanja odgoja i obrazovanja u posljednjih desetak godina. Kurikulum, kao skup planiranih i implicitnih odrednica koje usmjeravaju odgojno-obrazovni proces prema zadacima i sadržajima koji su dosljedno izvedeni iz cilja te upućuju na organizacijske oblike i načine rada, postupke provjere uspješnosti ovisno o brojnim procesnim činiteljima i okolnostima (Previšić, 2007), danas je temeljni pristup preuredbe i modernizacije odgoja, obrazovanja i škole. Kurikulumsko strukturiranje relativno je objektivan put od postavljanja ciljeva, strategije, strukture, sadržaja i načina poučavanja do vrednovanja krajnjih ishoda.

Pojam kurikulum u literaturi ima višeznačnu uporabu. Određenje se temelji na različitim filozofskim i pedagoškim promišljanjima i vrijednosnim orijentacijama. U latinskoj etimologiji izvorno značenje riječi curriculum je tijek, slijed (osnovnog planiranog i programiranog događanja) koji opisuje optimalan put djelovanja i dolaska do nekog cilja. To je usmjeren pristup kretanju do najpovoljnijih rezultata postavljenih u nekom području rada koji sadrži nekoliko osnovnih procesa: planiranje - organizaciju - izvođenje - kontrolu (Previšić, 2007). Struktura (lat. *structura*), označava građu, ustroj, sastav. I odgojno-obrazovni proces predstavlja određenu strukturu. Suvremena škola mijenja svoju tradicionalnu odgojno-obrazovnu strukturu u fleksibilniju i bogatiju. Strukturni elementi u novim organizacijskim i sadržajnim odnosima uvjetuju novi ustroj u ostvarivanju zadataka suvremenog odgoja i obrazovanja. Uspostavljaju se nove veze i odnosi konstitutivnih čimbenika. Kurikulumski pristup zahtijeva da se predmet istraživanja zahvati strukturalno jer je kurikulum logički strukturiran proces u kojem svaki element stoji u međusobnoj vezi s drugim elementima (Rosandić, 2003).

U teoriji i praksi odgojno-obrazovnog rada jasno su definirane tri strukturirane vrste kurikuluma: zatvoreni, otvoreni i mješoviti (Previšić, 2007). Zatvoreni kurikulum odgovara tradicionalnom poimanju plana i programa. Značajke su programiranost i birokratiziranost odgojno-obrazovnog procesa. U otvorenom kurikulumu postoje okvirne upute, program se stvaralački realizira, a naglasak stavlja na kreativnost učenika i nastavnika. Spontanost podrazumijeva fleksibilnu metodologiju izrade kurikuluma. Mješoviti tip kurikuluma drži se modernom vrstom čija se metodologija i struktura izradbe okreće prema sukonstrukciji više činitelja. Kurikulumske jezgre nastavnici zajedno s učenicima pretvaraju u izvedbene u smislu projektnih, istraživačkih i radnih zadataka. Srednje škole u razvijenim zemljama svijeta organiziraju izvannastavne aktivnosti. One pružaju učenicima mogućnost stjecanja različitih iskustava, zadovoljenje specifičnih interesa, razvijanje samoinicijative, stvaralačkih sposobnosti i mogućnost sudjelovanja u nekom obliku društvenog života. Istraživanja pokazuju kako je od iznimne važnosti uključenost učenika u izvannastavne aktivnosti, jer daju pozitivne ishode za razvoj mladih.

Kurikulum ima strukturu i procese kojima se izgrađuje, primjenjuje i mijenja. U obrazovanju čini skup planiranih i implicitnih odrednica koje usmjeravaju odgojno-obrazovni proces prema zadacima i sadržajima koji su dosljedno izvedeni iz cilja te upućuju na organizacijske oblike i načine rada, postupke provjere uspješnosti ovisno o brojnim procesnim činiteljima i okolnostima (Previšić, 2007).

Nacionalni okvirni kurikulum polazište je za izradu školskog kurikuluma. Školski je kurikulum sustav metodološki precizno odabranih, strukturiranih i metodički oblikovanih sadržaja i pedagoških aktivnosti školovanja određen svrhom, vrstom, oblikom i razinom škole za koju je izrađen (Milat, 2005). On obuhvaća ukupni školski rad i predviđa da svi sudionici odgojno-obrazovnog procesa preuzmu aktivnu ulogu (Jurić, 2007). Osim navedenog nužno je znanstveno postaviti cilj, zadatke, sadržaj, plan i program, organizaciju i tehnologiju provođenja te različite oblike evaluacije učinaka (Previšić, 2007).

Tablica 1. Nacionalni okvirni kurikulum u osnovnoj i srednjoj školi
(Nacionalni okvirni kurikulum, 2011: 37).

NACIONALNI OKVIRNI KURIKULUM U OSNOVNOJ I SREDNJOJ ŠKOLI		
JEZGROVNI KURIKULUM	RAZLIKOVNI (DIFERENCIRANI) KURIKULUM	ŠKOLSKI KURIKULUM
<ul style="list-style-type: none"> • odnosi se na sve učenike • jednak je i obvezan za sve učenike, izuzevši učenike s teškoćama • ocjenjuje se brožčanom ocjenom 	<ul style="list-style-type: none"> • jedan ili više izbornih nastavnih predmeta ponuđenih na nacionalnoj i/ili školskoj razini • čini dio obrazovnoga standarda učenika • ocjenjuje se brožčanom ocjenom 	<ul style="list-style-type: none"> • fakultativni nastavni predmeti • dodatna i dopunska nastava • izvannastavne aktivnosti • projekti • ekskurzije i druge ponude škole • može se ocjenjivati (brožčano ili opisno), ali ne mora
<p>MEĐUPREDMETNE TEME protežu se kroz sve nastavne predmete jezgrovna i razlikovna kurikuluma te kroz školske kurikulume ili se programiraju kao posebni nastavni predmeti ili moduli u dijelu školskoga kurikulumu</p>		

Nacionalni kurikulum temeljni je dokument. On se sastoji od jezgrovnog, razlikovnog i školskog. Struktura školskog kurikulumu sastoji se od: dopunske nastave, dodatne nastave, izvannastavnih aktivnosti i izvanškolskih aktivnosti. Srednje škole rade prema članku 28. Zakona o odgoju i obrazovanju (Tihi, 2011) na temelju školskog kurikulumu i godišnjeg plana programa i rada. Izvannastavne aktivnosti organiziraju se, prema Članku 35., radi zadovoljavanja različitih interesa učenika. Izvannastavne aktivnosti planiraju se školskim kurikulumom i godišnjim planom i programom rada nastavnika. Izvannastavne aktivnosti nisu obvezni dio, ali se mogu priznati učenicima kao ispunjavanje obveza u školi.

Sudjelovanje u izvannastavnim aktivnostima pokazalo se produktivnim načinom korištenja slobodnog vremena, budući da one pružaju raznolike mogućnosti za rast i razvoj (Larson, 2000). Uključenost učenika u strukturirane izvannastavne aktivnosti povezano je s većim osjećajem pripadnosti školi, boljim školskim uspjehom i manjom vjerojatnosti rizičnog ponašanja i napuštanja škole (Cooper, H., Valentine, J. C., Nye, B., i Lindsay, J. J., 1999). U izvannastavnim aktivnostima učenicima se pruža prilika za razvijanje društvenih vještina i uspostavljanje ekstenzivne mreže prijatelja (Carnegie Corporation of New York, 1992; Kahne i dr., 2001; McNeal, 1999; Newman, Wehlage i Lamborn, 1992; Patrick i dr., 1999). Strukturirane izvannastavne aktivnosti imaju pozitivnu učinkovitost u samopoštovanju učenika, smanjenoj stopi delinkvencije i osjećaju osobnog postignuća i zdravlja (Duda i Ntoumanis, 2005). Izvannastavne aktivnosti potiču razvoj učeničkih talenata, vrijednosti, interesa i osjećaja društvene pripadnosti u društvenoj strukturi (Erikson, 1963; Youniss i Yates, 1997). One su oblik u kojem učenici mogu izražavati svoj identitet (Eccles, 1987; Eccles i Barber, 1999). Predmetna nastava određenije je strukturirana i pruža manje slobode za izražavanje identiteta u odnosu na izvannastavne aktivnosti (Hansen, Larson i Dvorkin, 2003). Postoji povezanost između nastavnog kurikulumu i kurikulumu izvannastavnih aktivnosti (Feldman i Matjasko, 2005). Na temelju dosadašnjih istraživanja autori naglašavaju značaj strukturiranih izvannastavnih aktivnosti i ukazuju da organizirane aktivnosti pružaju mogućnost za rast i razvoj, timski rad, poboljšanje uspjeha u školi, bolje prilagođavanje ponašanja, i razvoj vještina i interesa. Strukturirane izvannastavne aktivnosti pružaju učenicima mogućnost za razvoj različitih kompetencija te im omogućuju izloženost različitim iskustvima.

Kurikulumska struktura suvremene srednje škole pruža noviju, fleksibilniju i bogatiju ponudu sadržaja, programa i metoda u procesima odgoja i obrazovanja. Znanje i iskustvo usvojeno zajedničkim planiranjem i programiranjem neusporedivo je vrednije od bilo koje

razine pasivno usvojenog znanja. Za produktivnu tvorbu kurikuluma odgoja i obrazovanja važno je prihvaćanje metodologije sukonstrukcije kurikuluma (Miljak, 2005). To pretpostavlja aktivno sudjelovanje učenika i nastavnika u sastavljanju kurikuluma. Sukonstrukcija kurikuluma izvannastavnih aktivnosti ima svoju filozofiju, metodologiju, praksu i rezultat. Školski kurikulum pretpostavlja izradbu izvannastavnih programa i aktivnosti koje će škola programski i planski izraditi i uskladiti, vodeći računa o sklonostima i razvojnim mogućnostima učenika. Izvannastavne aktivnosti planiraju se prema unaprijed utvrđenim načelima za izradu kurikuluma. Primjenjuju se sljedeća načela: načelo slobode izbora, raznovrsnosti, dobrovoljnosti, osobnog izbora, organiziranosti, primjerenosti, aktivnog sudjelovanja, zalaganja, smislenosti, amaterizma i discipliniranosti (Rosić, 2005).

Funkcija slobodnog vremena je odmor, razonoda i razvoj osobnosti, a zadatak je izvannastavnih aktivnosti slobodno stjecanje znanja prema interesu učenika (Janković, 1967). Planiranje i izrada kurikuluma izvannastavnih aktivnosti, izbor sadržaja i aktivnosti, ovisi o brojnim činjenicama: dobi učenika, interesu, mogućnostima škole, cilju i afinitetu nastavnika. Postoje različita mišljenja o tome koje sadržaje planirati i programirati s obzirom na jezgrovni kurikulum i razlikovni kurikulum (Mlinarević, 2012). Predmet je ovog istraživanja kurikulumsko strukturiranje izvannastavnih aktivnosti učenika srednjih škola. Ispitivanjem se želi utvrditi postoji li povezanost između sadržajnih cjelina obveznog kurikuluma (jezgrovni i razlikovni kurikulum) i sadržajnih cjelina kurikuluma izvannastavnih aktivnosti.

METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA

CILJ ISTRAŽIVANJA

S obzirom na predmet istraživanja, cilj je istražiti povezanost sadržaja predmetnog kurikuluma i sadržaja kurikuluma izvannastavnih aktivnosti.

Iz naznačenog cilja određena je sljedeća hipoteza:

H-1 Postoji povezanost sadržaja između sadržajnih cjelina predmetnih kurikuluma i sadržajnih cjelina kurikuluma izvannastavnih aktivnosti.

POPULACIJA I UZORAK ISTRAŽIVANJA

Osnovni skup u ovom istraživanju čine predmetni kurikulumi i različiti kurikulumi izvannastavnih aktivnosti škola Primorsko-goranske županije. Primorsko-goranska županija na svom području ima 34 srednje škole. Odabrali smo namjerni uzorak predmetnih kurikuluma i kurikuluma izvannastavnih aktivnosti pet srednjih škola: Gimnazija „Andrije Mohorovičića“ Rijeka, Medicinska škola Rijeka, Srednja škola Delnice, Tehničke škole za strojarstvo i brodogradnju Rijeka i Ugostiteljska škola Opatija. Škole su tako izabrane da bi se ostvarila reprezentativnost uzorka za područje Primorsko-goranske županije.

Gimnazija "Andrije Mohorovičića" Rijeka, Medicinska škola u Rijeci i Tehnička škola za strojarstvo i brodogradnju Rijeka škole su locirane u razvijenoj gradskoj sredini.

Srednja škola Delnice locirana je u gradu razvijene drvne industrije i šumarstva, a Ugostiteljska škola Opatija u gradu koji je tipično turističko mjesto.

Takvim izborom škola, lociranih u različito razvijenim sredinama i s različitim dominantnim privrednim granama, rezultati ispitivanja u školama Primorsko-goranske županije mogli bi se smatrati indikativnim i za druge, slično razvijene županije u Republici Hrvatskoj.

METODE I POSTUPCI ISTRAŽIVANJA

U ovom istraživanju primijenili smo opservacijske indirektne metode: studiju znanstvene i operativne pedagoške dokumentacije i komparativnu metodu. Metodom proučavanja školske dokumentacije ispitali smo povezanost sadržajnih cjelina predviđenih predmetnim kurikulumom i sadržajnih cjelina izvannastavnih kurikuluma sportsko-rekreativnih, kulturno-umjetničkih, znanstveno-predmetnih, stručno-tehničkih i proizvodno-ekonomskih grupa izvannastavnih aktivnosti. Na osnovi okvirnih nastavnih planova i programa i različitih planova i programa izvannastavnih aktivnosti utvrđene su sadržajne cjeline predmetnih kurikuluma i sadržajne cjeline sportsko-rekreativnih, kulturno-umjetničkih, znanstveno-predmetnih, stručno-tehničkih i proizvodno-ekonomskih kurikuluma izvannastavnih aktivnosti. Usporedbom sadržajnih cjelina predmetnih kurikuluma i kurikuluma izvannastavnih aktivnosti utvrdila se povezanost predmetnih kurikuluma i kurikuluma izvannastavnih aktivnosti.

Podatci o povezanosti predmetnih kurikuluma i izvannastavnih kurikuluma obrađeni su metodom univarijantne frekvencijske analize, metodom deskriptivne statistike.

Obrada podataka izvedena je u statističkom paketu S/W alatom SPSS 13.0. for Windows.

RASPRAVA

Analizom okvirnih planova i programa obvezne nastave (dokumentacija o sadržaju nastave) i planova i programa rada grupa izvannastavnih aktivnosti (dokumentacija o izvannastavnim aktivnostima) utvrđene su sadržajne cjeline okvirnih programa obvezne nastave i sadržajne cjeline okvirnih programa sportsko-rekreativnih, kulturno-umjetničkih, znanstveno-predmetnih, stručno-tehničkih i proizvodno-ekonomskih grupa i grupa koje rade kao ogranci izvanškolskih organizacija.

Povezanost sadržajnih cjelina obvezne nastave sa sadržajnim cjelinama izvannastavnih aktivnosti ispitali smo uspoređivanjem naziva tematskih cjelina sportskih, kulturnih, znanstvenih, stručnih i proizvodno-ekonomskih grupa i grupa koje rade kao ogranci izvanškolskih organizacija s nazivima tematskih cjelina obvezne nastave. Ako su planirane sadržajne cjeline izvannastavnih aktivnosti imale isti naziv kao sadržajne cjeline predviđene općim programom obvezne nastave, smatrali smo da su međusobno povezane. Povezanost sadržaja obvezne nastave sa sadržajima izvannastavnih aktivnosti prikazali smo u tablici 2 i grafikonu 1.

Tablica 2. Povezanost sadržaja obvezne nastave sa sadržajima izvannastavnih aktivnosti

Grupe izvannastavnih aktivnosti	Broj sadržajnih cjelina	Broj cjelina povezanih s nastavom	Nastavni predmet	%
1. Sportsko-rekreativne:				
a) nogomet	25	6	TiZK	24
b) košarka	26	7	TiZK	26
c) odbojka	28	6	TiZK	21
d) rukomet	15	2	TiZK	13
2. Kulturno-umjetničke:				
a) dramska	15	3	Hrvatski jezik	20
b) filmska	14	1	Hrvatski jezik	7
c) novinarska	31	2	Hrvatski jezik	6
d) literarna	24	2	Hrvatski jezik	8
e) zbor	9	2	Glazbena umj.	11
f) knjižničari	11	1	Hrvatski jezik	9

3. Znanstveno-predmetne:				
a) astronomi	29	17	Fizika	58
b) fizičari	20	16	Fizika	80
c) geografi	25	20	Geografija	80
d) kemičari	26	24	Kemija	92
e) matematičari	32	30	Matematika	93
e) informatičari	10	6	Informatika	60
4. Stručno-tehničke:				
a) mladi tehničar	35	19	Mehanika	54
b) fotosekcija	19	8	Fizika i kemija	42
5. Proizvodno-ekonomske:				
a) mladi poduzetnik	27	2	Pol. i gospod.	7
6. Ogranci izvanškolskih organizacija				
Crveni križ	15	1	Biologija	6
(Postotci su zaokruženi na cijeli broj)				

Iz tablice 2 i vidljivo je da su sportske grupe brojne. One u svim srednjim školama rade u sklopu Školskog sportskog društva. Od sportskih grupa aktivno rade nogometna, košarkaška, odbojkaška i rukometna grupa.

Nogometna grupa provodi 25 sadržajnih cjelina od kojih je 6 ili 24 % povezano sa sadržajnim cjelinama Tjelesne i zdravstvene kulture.

Grupa košarkaša planirala je i ostvarila 26 sadržajnih cjelina od kojih je 7 ili 26 % povezano sa sadržajnim cjelinama Tjelesne i zdravstvene kulture.

Odbojkaška grupa planirala je 28 sadržajnih cjelina od kojih je 6 ili 21 % povezano sa sadržajnim cjelinama Tjelesne i zdravstvene kulture.

Rukometna grupa planirala je i ostvarila 15 sadržajnih cjelina od kojih je 2 ili 13 % povezano sa sadržajnim cjelinama Tjelesne i zdravstvene kulture.

Kulturno-umjetničke grupe navedene u tablici aktivno rade u Gimnaziji „Andrija Mohorovičić“ u Rijeci i Srednjoj školi Delnice. Novinarska grupa radi u svim školama obuhvaćenim ispitivanjem.

Dramska grupa planirala je i ostvarila 15 sadržajnih cjelina od kojih su 3 sadržajne cjeline povezane sa sadržajnim cjelinama Hrvatskog jezika i Likovne umjetnosti. Učenici pišu dramske oglede, postavljaju na scenu, izrađuju kostime i glume. Grupe surađuju s kulturno-umjetničkim društvima iz svoje sredine i s ostalim grupama izvannastavnih aktivnosti u školi u kojoj djeluju.

Filmska grupa planirala je i ostvarila 14 sadržajnih cjelina od kojih je 1 ili 7 % povezano sa sadržajima Hrvatskog jezika.

Novinarska je grupa planirala i ostvarila 31 sadržajnu cjelinu od kojih je 2 ili 6 % povezano sa sadržajnim cjelinama Hrvatskoga jezika.

Literarna je grupa planirala i ostvarila 24 sadržajne cjeline od kojih je 2 ili 8 % povezano sa sadržajnim cjelinama Hrvatskoga jezika.

Članovi novinarske i literarne grupe pišu priloge iz različitih područja, prikupljaju uspješnije radove drugih učenika i objavljuju u školskom listu u svim školama obuhvaćenih ispitivanjem.

Školski zbor djeluje u Gimnaziji „Andrija Mohorovičić“ u Rijeci i Srednjoj školi Delnice. Planirali su i ostvarili 9 sadržajnih cjelina od kojih su 2 sadržajne cjeline ili 11 % povezano sa sadržajima Glazbene umjetnosti.

Grupa knjižničara planirala je i ostvarila 11 sadržajnih cjelina od kojih je 1 sadržajna cjelina ili 9 % povezana sa sadržajnim cjelinama Hrvatskog jezika.

Znanstveno-predmetne grupe su brojne. Sve, navedene u tablici, rade u Gimnaziji „Andrija Mohorovičić“ i Srednjoj školi Delnice, a u Tehničkoj školi za strojarstvo i brodogradnju radi grupa: informatičari.

Astronomska grupa je planirala i ostvarila 29 sadržajnih cjelina od kojih je 17 ili 58% povezano sa sadržajnim cjelinama fizike.

Grupa fizičari planirala je i ostvarila 20 sadržajnih cjelina od kojih je 16 ili 80 % povezano sa sadržajnim cjelinama fizike.

Grupa geografa planirala je i ostvarila 25 sadržajnih cjelina od kojih je 20 ili 80 % povezano sa sadržajnim cjelinama geografije.

Grupa kemičara planirala i ostvarila 26 sadržajnih cjelina od kojih je 24 ili 92 % povezano sa sadržajnim cjelinama kemije.

Matematičari su planirali i ostvarili 32 sadržajne cjeline od kojih je 30 ili 93 % povezano sa sadržajnim cjelinama nastave matematike.

Informatičari su planirali i ostvarili 10 sadržajnih cjelina od kojih je 6 ili 60 % povezano sa sadržajnim cjelinama informatike i računalstva.

U Tehničkoj školi Rijeka djeluje grupa mladih tehničara, a u Gimnaziji „Andrija Mohorovičić“ Rijeka radi fotosekcija.

Grupa mladih tehničara planirala je i ostvarila 35 sadržajnih cjelina od kojih je 19 ili 54 % povezano sa sadržajnim cjelinama strukovnih predmeta iz područja strojarstva.

Fotosekcija je planirala i ostvarila 27 sadržajnih cjelina od kojih je 8 ili 42 % povezano sa sadržajnim cjelinama fizike i kemije.

U Srednjoj školi Delnice djeluje grupa mladi poduzetnik. Planirala je i ostvarila 27 sadržajnih cjelina od kojih je 2 ili 7 % povezano sa sadržajnim cjelinama politike i gospodarstva.

Sve škole imaju povjerenike Crvenog križa i organizirane grupe. Povjerenici i članovi grupa ostvarili su 15 sadržajnih cjelina od kojih je 1 ili 6 % povezano sa sadržajnim cjelinama Biologije. Ostale sadržajne cjeline odnose se na zaštitu čovjekove okoline i zdravlja i posjet i pomoć bolesnima, invalidima i napuštenoj djeci. Kroz sve sadržajne cjeline kod učenika se razvija human odnos čovjeka prema čovjeku.

Sportsko-rekreativne grupe izvannastavnih aktivnosti (grafikon 1) planirale su i ostvarile ukupno 94 sadržajne cjeline od kojih je 21 ili 21 % povezano sa sadržajnim cjelinama predmetnog kurikulumu.

Kulturno-umjetničke grupe izvannastavnih aktivnosti planirale su i ostvarile ukupno 104 sadržajne cjeline od kojih je 11 ili 10 % povezano sa sadržajnim cjelinama predmetnog kurikulumu.

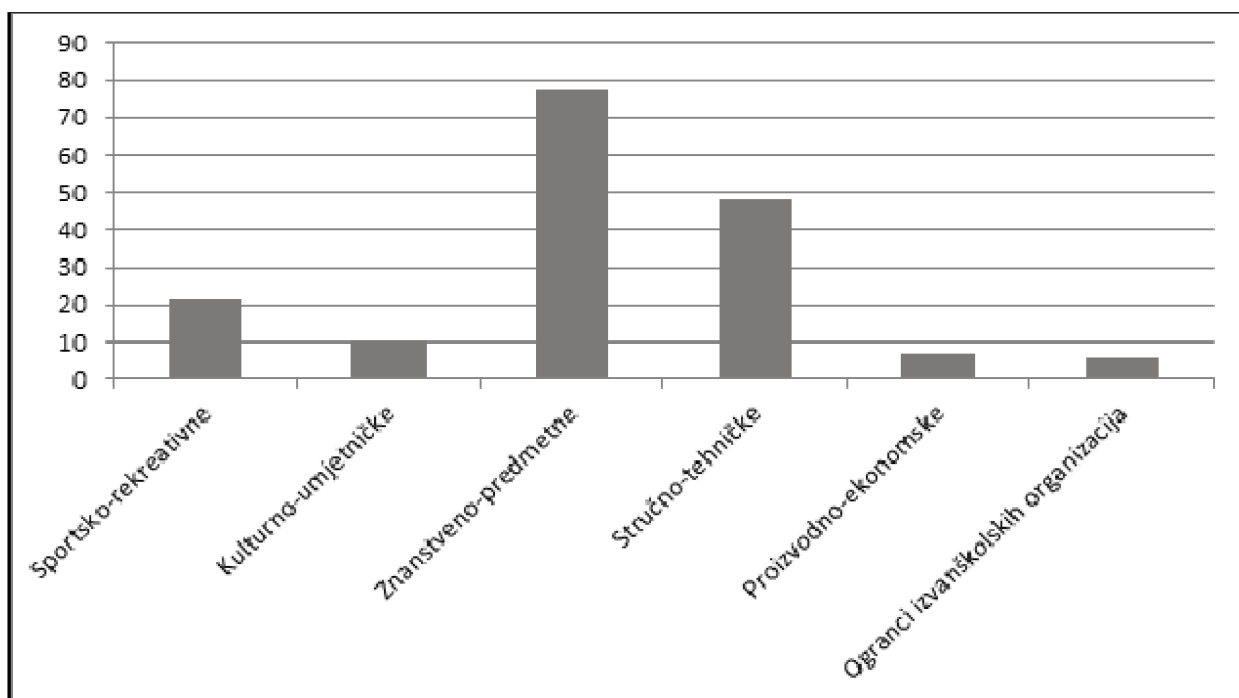
Znanstveno-predmetne grupe izvannastavne aktivnosti planirale su i ostvarile ukupno 142 sadržajne cjeline ili 77 % povezano sa sadržajnim cjelinama predmetnog kurikulumu.

Stručno-tehničke grupe izvannastavnih aktivnosti planirale su i ostvarile ukupno 54 sadržajne cjeline od kojih je 27 ili 48 % povezano sa sadržajnim cjelinama predmetnog kurikulumu.

Proizvodno-ekonomske grupe izvannastavnih aktivnosti planirale su i ostvarile ukupno 27 sadržajnih cjelina od kojih su 2 ili 7 % povezano sa sadržajnim cjelinama predmetnog kurikulumu.

Ogranci izvanškolskih organizacija izvannastavnih aktivnosti planirali su i ostvarili ukupno 15 sadržajnih cjelina od kojih je 1 ili 6 % povezano sa sadržajima predmetnog kurikulumu.

Grafikon 1. Povezanost sadržaja obavezne nastave sa sadržajima izvannastavnih aktivnosti

ZAKLJUČCI

Kurikulumski pristup u odgoju obrazovanju učenika problematizira organizaciju, sadržaj i karakter tradicionalne škole. U sasvim nove odnose dovodi ciljeve, sadržaje, zadatke, postupke, organizaciju, odnose, vrednovanja, obvezujući na sasvim jasna postignuća i kompetencije. Jedan od bitnih kriterija inovativne, humane škole je kurikulumsko utemeljenje njezina rada.

Odgojno-obrazovni rad u srednjoj školi ostvaruje se na temelju nacionalnog kurikuluma, okvirnih nastavnih planova i programa i školskog kurikuluma. Izvannastavne aktivnosti učenika planiraju se školskim kurikulumom radi zadovoljenja specifičnih potreba i interesa učenika. U srednjoj školi učenicima se u izvannastavnim aktivnostima omogućuje sudjelovanje u različitim područjima: kulturno-umjetničkom, sportsko-rekreacijskom, znanstveno-predmetnom, stručno-tehničkom i proizvodno-ekonomskom.

Rezultati istraživanja pokazuju da postoji povezanost između sadržajnih cjelina predmetnog kurikuluma i sadržajnih cjelina kurikuluma izvannastavnih aktivnosti. Intenzitet povezanosti sadržajnih cjelina obvezne nastave i sadržajnih cjelina različitih izvannastavnih aktivnosti se mijenja. Sadržajima obvezne nastave najbliži su sadržaji znanstveno-predmetnih grupa, zatim sadržaji stručno-tehničkih i sportsko-rekreativnih i potom sadržaji kulturno-umjetničkih grupa i grupa koje rade kao ogranci izvanškolskih organizacija.

LITERATURA

- Carnegie Corporation of New York. (1992) *A matter of time: Risk and opportunity in the nonschool hours*. New York: Author.
- Cooper, H., Valentine, J. C., Nye, B., Lindsay, J. J. (1999) *Relationships between five after-school activities and academic achievement*. *Journal of Educational Psychology*, 91, 369-378.

- Duda, J. L., i Ntoumanis, N. (2005) After-school sport for children: Implications of a task-involving motivational climate. U: Mahoney, J. L., Eccles, J. S., Larson, R. W. (ur.). *Organized activities as contexts of development: Extracurricular activities, after-school and community programs*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum and Associates.
- Eccles, J. S. (1987) Gender roles and women's achievement-related decision. *Psychology of Women Quarterly*, 11, 135-172.
- Eccles, J. S., Barber, B. L. (1999) Student council, volunteering, basketball, or marching band: What kind of extracurricular involvement matters? *Journal of Adolescent Research*, 14, 10-43.
- Erikson, E. H. (1963) *Childhood and society*. New York: Norton.
- Feldman, A., Matjasko, J. (2005) The Role of School-Based Extracurricular Activities in Adolescent Development: A Comprehensive Review and Future Directions. *Review of Educational Research*, 75 (2), 159-210.
- Hansen, D. M., Larson, R. W., Dworkin, J. B. (2003) What adolescents learn in organized youth activities. *Journal of Research on Adolescence*, 13(1), 25-55.
- Janković, V. (1967) *Slobodno vrijeme u suvremenoj pedagoškoj teoriji i praksi*. Zagreb: Pedagoško književni zbor.
- Jurčić, M. (2012) *Pedagoške kompetencije suvremenog učitelja*. Zagreb: Recedo.
- Jurić, V. (2007), *Kurikulum suvremene škole*, U: *Kurikulum: teorije – metodologija – sadržaj – struktura* (ur. Previšić, V.). Zagreb: Školska knjiga, str. 253-303.
- Kahne, J., Nagaoka, J., Brown, A., O'Brien, J., Quinn, T., Thiede, K. (2001.) Assessing after-school programs as contexts for youth development. *Youth and society*, 32, 421-446.
- Larson, R. W. (2000) Toward a psychology of positive youth development. *American Psychologist*, 55, 170-183.
- Marsh, C. J. (1994), *Kurikulum: temeljni pojmovi*, Zagreb: Educa.
- McNeal, R. B., Jr. (1999.) Participation in high school extracurricular activities: Investigating school effects. *Social Science Quarterly*, 80, 291-309.
- Miljak, A. (2005) *Su-konstrukcija kurikuluma i teorije (ranog odgoja) obrazovanja*. Pedagojska istraživanja, 2 (2), 235.-251.
- Mlinarević, V., Brust Nemet, M. (2012) *Izvannastavne aktivnosti u školskom kurikulumu*. Osijek: Sveučilište Josipa Jurja nStrossmayera u Osijeku, Učiteljski fakultet u Osijeku.
- Nacionalni okvirni kurikulum za predškolski odgoj i obrazovanje te opće obvezno i srednjoškolsko obrazovanje* (2011), Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa RH, Zagreb.
- Newman, F. M., Wehlage, G. G., i Lamborn, S. D. (1992) The significance and sources of student engagement. U: Newman, F. M. (ur.). *Student engagement and achievement in American secondary schools* (str. 11-39). New York: Teachers College Press.
- Pastuović, N. (1999) *Edukologija: integrativna znanost o sustavu cjeloživotnog obrazovanja i odgoja*. Zagreb: Znamen.
- Patrick, H., Ryan, A. M., Alfeld-Liro, C., Fredricks, J. A., Huda, L., Eccles, J. S. (1999.) Adolescents' commitment to developing talent: The role of peers in continuing motivation for sports and the arts. *Journal of Youth and Adolescence*, 28, 741-763.
- Previšić, V. (2007) Pedagogija i metodologija kurikuluma. U: *Kurikulum: teorije, metodologija, sadržaj, struktura* (ur. Previšić, V.). Zagreb: *Zavod za pedagogiju i Školska knjiga*.
- Rosandić, D. (2003) *Kurikulumski metodički obzori: prinosi metodici hrvatskog jezika i književnosti*. Zagreb: Školske novine.
- Rosić, V. (2005) *Slobodno vrijeme – slobodne aktivnosti*. Rijeka: Naklada Žagar.
- Školski kurikulum Gimnazija „Andrija Mohorovičić“ Rijeka, školska godina 2014./2015. Preuzeto 1. veljače 2015. s <http://www.gimnazija-amohorovicica-ri.skole.hr/>
- Školski kurikulum Medicinske škole u Rijeci, školska godina 2014./2015. Preuzeto 1. veljače 2015. s <http://ss-medicinska-ri.skole.hr/>

Školski kurikulum Srednje škole Delnice, školska godina 2014./2015. Preuzeto 1. veljače 2015. s <http://ss-delnice.skole.hr/>

Školski kurikulum Tehničke škole za strojarstvo i brodogradnju Rijeka, šk. god. 2014./2015. Preuzeto 1. veljače 2015. s <http://ss-tehnicka-strojarstvoibrodogradnja-ri.skole.hr/>

Školski kurikulum Ugostiteljske škole Opatija, školska godina 2014./2015. Preuzeto 1. veljače 2015. s <http://ss-ugostiteljska-opatija.skole.hr/>

Tihi, V. (2011) *Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi* – autorski pročišćeni tekst. Zagreb: Ustanova Glossa.

Youniss, J., Yates, M. (1997) *Community service and social responsibility in youth*. Chicago: University of Chicago Press.

Extracurricular Activities in the Curriculum Secondary Schools

Summary: Curriculum structure of modern high school provides a newer and richer range of content and methods of education. School work is not limited to work in teaching classes, but includes extra-curricular activities as a complementary form of educational activities that supplement and enrich the obligatory classes. The school curriculum has the structure and processes in which builds, and applies changes. It covers a total schoolwork.

Curriculum structure school provides a newer, richer selection of content and methods of education. The aim of this paper is to investigate the relationship of the curriculum and curriculum extracurricular activities. The survey was conducted in five secondary schools Kvarner County. By analyzing the content of subject curricula and curriculum content of extra-curricular activities are specified content units subject curricula and content of the whole variety of extra-curricular activities. Their relationship is determined by the method of comparison. Data were analyzed using univariate frequency analysis, the method of descriptive statistics.

The research results show that there is a relationship between content units of the curriculum content and a whole variety of extra-curricular activities. The intensity of the connection changes. Facilities compulsory classes are the closest facilities scientific group, then the technical and sporting facilities and then cultural and artistic groups and groups working as branches of extracurricular organizations.

Keywords: framework programme, free time, organized activities, structure.

Außerschulische Aktivitäten im Curriculum der Mittelschule

Zusammenfassung: Die curriculare Struktur der modernen Mittelschule bietet eine neuere und reichere Palette an Inhalten und Verfahren in der Bildung. Die Schularbeit ist nicht auf das Klassenzimmer beschränkt, sondern sie umfasst außerschulische Aktivitäten als eine der ergänzenden Formen von Bildungsaktivitäten, die den obligatorischen Unterricht ergänzt und bereichert.

Das Schulcurriculum hat die Struktur und die Prozesse, in denen es aufgebaut, angewandt und verändert wird. Es umfasst die gesamte Schularbeit. Die curriculare Struktur der Schule bietet eine neuere und reichere Palette an Inhalten und Verfahren in der Bildung. Das Ziel dieses Beitrages ist die Untersuchung des Zusammenhangs zwischen dem Fachcurriculum und dem Curriculum von außerschulischen Aktivitäten. Die Umfrage wurde in fünf Mittelschulen in der Gespanschaft Primorje -Gorski Kotar durchgeführt.

Durch die Inhaltsanalyse von Fachcurricula und Curricula von außerschulischen Aktivitäten wurden die Inhaltseinheiten von Fachcurricula und von verschiedenen außerschulischen Aktivitäten bestimmt. Ihr Zusammenhang wurde durch die vergleichende Methode bestimmt. Die Daten wurden mittels der Methode der univariaten Frequenzanalyse, der Methode der deskriptiven Statistik analysiert.

Die Forschungsergebnisse zeigen, dass es einen Zusammenhang zwischen den Inhaltseinheiten von Fachcurricula und von verschiedenen außerschulischen Aktivitäten gibt. Es ändert sich die Intensität des Zusammenhangs. Die Inhalte des Pflichtunterrichts ähneln am meisten den Inhalten der wissenschaftlichen Gruppe, dann den technischen und sportlichen Inhalten und danach den kulturell-künstlerischen Gruppen und Gruppen, die als Zweige von außerschulischen Organisationen tätig sind.

Schlüsselbegriffe: Rahmenprogramm, organisierte Aktivitäten, Freizeit.